

BOLJI BIZNIS ZA BOLJE DRUŠTVO

2019/2020

Doprinos kompanija zajednici
u 2019. godini i tokom krize
izazvane pandemijom virusa
Covid-19

BOLJI BIZNIS ZA
BOLJE DRUŠTVO
2019/2020

Doprinos kompanija zajednici u 2019. godini
i tokom krize izazvane pandemijom virusa

Covid-19

O Forumu za odgovorno poslovanje

Vodeći se krilaticom “**BOLJI BIZNIS ZA BOLJE DRUŠTVO**”, Forum za odgovorno poslovanje okuplja kompanije koje doprinose razvoju društva kroz principe održivog razvoja i podstiče biznis sektor da bude aktivan i pouzdan partner zajednice u kojoj posluje. Forum osnažuje kompanije da posluju u skladu sa principima održivosti, odgovornosti i etike, i kroz sinergiju resursa i znanja doprinosi sprovođenju dobrih poslovnih praksi koje donose pozitivan i merljiv društveni uticaj.

Publikacija:
BOLJI BIZNIS ZA
BOLJE DRUŠTVO
2019

Izdavač:
Smart kolektiv

Za izdavača:
Neven Marinović,
direktor

Urednice:
Milica Mišković
Teodora Pazarski

Dizajn:
Vjeko Sumić

Beograd, 2020.

Izrada ove publikacije omogućena je uz podršku američkog naroda putem Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Sadržaj istraživanja isključivo je odgovornost autora i ne odražava nužno stavove USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.

Članice Foruma za odgovorno poslovanje

Učesnici istraživanja BOLJI BIZNIS ZA BOLJE DRUŠTVO 2019/2020

U istraživanju za 2019. godinu učestvovalo je ukupno 38 kompanija.

BANCA INTESA

BAT

carnex

CRÉDIT AGRICOLE
Cela jedna banka za vas

DELHAIZE SERBIA

DELTA
HOLDING

Elixir Group

Eurobank
Srbija

GEČIĆ | LAW

KNJAZ MILOŠ

LAFARGE

MOZZART

NeltGroup

NIS БУДУЋНОСТ
НА ДЕЛУ

NLB Banka

otpbanka

PHILIP MORRIS
OPERATIONS A.D. NIŠ

RUDNIK

SEKOPAK

POLARIS

TeleGroup

Telekom Srbija

UniCredit Bank

vojvođanska banka

ZAHVALNOST

Ovim putem posebno se zahvaljujemo svim kompanijama koje su učestvovala u istraživanju **BOLJI BIZNIS ZA BOLJE DRUŠTVO 2019/2020**, kao i svim saradnicima koji su izdvojili vreme za prikupljanje podataka i ostalih materijala i time dali svoj doprinos.

Bambi

Marija Savić
Nataša Jovanović
Nemanja Brković
Violeta Pavičević
Zlatica Mitrović
—

Banca Intesa

Branislav Jovanović
—

British American Tobacco

Dragan Penezić
Milan Bjelanović
—

Carnex doo Industrija mesa

Vrbas
Ivana Vasić
Olivera Papestijević
—

Coca-Cola HBC Srbija

Teodora Pasulj
—

Credit Agricole

Srbija a.d. Novi Sad

Aleksandra Majkić
Katarina Bekrić
—

CRH Srbija

Ivana Bošković
Katarina Pavlović
Petar Blagojević
Snežana Milosavljević
Zorica Jelovac
Zorica Radovanović
—

Delhaize Serbia

Katarina Ercegovac
Milica Popović
—

Delta holding

Tijana Koprivica

EKO STEP PELLET d.o.o.

Andrijana Denić
Svetlana Božinović
—

Elixir Group/Elixir Fondacija

Anja Spasojević
Avalona Morozović
Darko Vuković
Ljiljana Stanojević
Margareta Musić
—

Eurobank Srbija

Branko Čačić
Ivana Despić Kečić
Milena Stupar
Tatjana Velebit
—

Gecić Law

Hristina Kosec
Jelena Nađ
—

Henkel Srbija d.o.o.

Jelena Gavrilović Šarenac
Jelena Stojanović
—

Knjaz Miloš

Adrijana Despotović
Dušan Pavlović
Jelena Stevanović
Jovana Stanković
Milana Petrović
Radovan Todorović
Tijana Nedeljković
—

Lafarge BFC

Tim Lafarge Srbija
—

Majanca Plast

Yli Mehmeti
—

ManpowerGroup Srbija

Marija Škrbić Dražić

Mozzart

Aleksandra Lazarov Đurić
Borjan Popović
Milica Miladinović
—

Nelt Co d.o.o.

Dragana Zorić
Nada Stamatović
—

Neofyton

Dušan Bunović
Ivana Tairovski
—

NIS a.d. Novi Sad

—

NLB banka Beograd

Tatjana Laketa
—

Nordeus

Miloš Paunović
—

OTP Banka

Mirjana Mirković
Srećko Sekeljić
—

Philip Morris Operations

a.d. Niš i Philip Morris Ser-

vices d.o.o. Beograd

Jelena Preradović
Stevanović
Milica Radosavljević
Sandra Sekulić
—

PS FASHION DESIGN d.o.o.

Jelena Karanac
Milica Pavlović
—

Rudnik i flotacija

Rudnik d.o.o.

Dubravka Tomić
Katarina Čatić
Ljiljana Obrenović
Nevena Nenadović

Sekopak d.o.o. Beograd

Milica Kuzmanov
Violeta Belanović Kokir
—

Servier d.o.o.

Ana Simić
—

SZR Servis Polaris

Srdan Đokić
—

Telegroup d.o.o.

Aleksandar Vratonjić
Gligorijević
Marijana Gobeljić
Sonja Staničić
—

Telekom Srbija

Danijela Simeunović
Jelena Đondović
Miroslava Tešin Popović
Viktor Štrbac
—

Titan Cementara Kosjerić

Dajana Petrović
Magdalena Joksimović
Nina Vasović-Mijačević
Pavle Ljubičić
—

UniCredit Bank

Ivana Simonović
Jasna Uzelac Braunović
—

Vip mobile

Ana Boroš Todić
—

Vojvođanska banka

Milica Babić
Natalija Marko

*I jedna kompanija koja je
želela da ostane anonimna*

Sadržaj

Istraživanje i metodologija

03	O Forumu za odgovorno poslovanje
05	Zahvalnost
07	Istraživanje i metodologija
10	I DEO
11	Odgovor na krizu izazvanu pandemijom Covid-19
13	Doprinos poslovnog sektora
17	II DEO
18	Doprinos lokalnim zajednicama
20	Kome kompanije doniraju
25	Podrška ženama
29	Koje društvene teme podržava poslovni sektor
33	Podrška mladima i obrazovanju
35	Kako poslovni sektor podržava obrazovanje
38	Uključivanje zaposlenih
40	III DEO
41	Doprinos članica FOP-a održivom razvoju
44	Značaj izveštavanja o održivom poslovanju
45	Odnos prema zaposlenima
49	Uključenost zaposlenih i korporativno volontiranje
51	Podrška za lokalne dobavljače
55	Potrošači
56	Uključivanje potrošača u društveno odgovorne kampanje
58	Životna sredina
60	Smanjenje otpada od hrane

BOLJI BIZNIS ZA BOLJE DRUŠTVO 2019/2020 predstavlja publikaciju koja se bavi analizom ulaganja kompanija u Srbiji u lokalnu zajednicu tokom 2019. godine i ulaganja tokom krize izazvane pandemijom virusa Covid-19 tokom 2020. godine. Publikacija je nastala sa ciljem da javnosti predstavi prakse društvene odgovornosti u Srbiji koje se odnose na ulaganja poslovnog sektora u društvenu zajednicu.

Svi podaci iz publikacije prikupljeni su putem upitnika i formulara za primere dobre prakse u periodu između juna i jula 2020. godine. Učešće u ovom istraživanju uzelo je 38 kompanija, od kojih 24 spada u velike kompanije, 6 u srednje, a 8 u mala i mikro preduzeća, koja su pristala da dostave podatke o prošlogodišnjim i ovogodišnjim društveno odgovornim ulaganjima u zajednicu. Ovaj zbirni izveštaj predstavljen je kroz nekoliko celina. Prva celina - Lokalna zajednica, posvećena je prikazu rezultata dobijenih iz istraživanja, a koji se odnose na ulaganja poslovnog sektora u zajednicu tokom prethodne godine, ali i njegovog društvenog doprinosa tokom trajanja krize izazvane pandemijom virusa Covid-19 u 2020. godini. Druga celina, posvećena je predstavljanju doprinosa kompanija članica Forumu za odgovorno poslovanje prezentovanjem rezultata istraživanja u preostale 3 ključne oblasti koje se odnose na društveno odgovorno poslovanje: **RADNO OKRUŽENJE, TRŽIŠTE I ŽIVOTNU SREDINU**.

S obzirom na broj kompanija koji je doprineo izradi ove publikacije, rezultati ne pretenduju na prikazivanje širih društvenih statistika u oblasti društveno odgovornog poslovanja, ali daju dobar uvid u prakse društveno odgovornog poslovanja u Srbiji.

Analizu je sproveo Forum za odgovorno poslovanje (FOP) u okviru Projekta unapređenje okvira za davanje koji finansira USAID, a realizuje Koalicija za dobročinstvo koju predvodi Fondacija Ana i Vlade Divac, a dodatno čine Trag Fondacija, Smart kolektiv, Catalyst Balkans, Forum za odgovorno poslovanje, Srpski filantropski forum i Privredna komora Srbije.

Odgovor na krizu izazvanu pandemijom **Covid-19**

Odgovor na krizu izazvanu pandemijom **Covid-19**

Od početka izbijanja društvene krize u Srbiji, izazvane pandemijom virusa Covid-19, poslovni sektor bio je jedan od važnih partnera zajednici. 95% kompanija iz istraživanja (36) uključilo se u pružanje podrške zajednici tokom Covid krize sa ciljem sprečavanja negativnih posledica koje je ona proizvela.

330.016.349,77 dinara je suma koju je donirala 31 kompanija iz istraživanja za ove potrebe.

Kompanije su u proseku davale oko 7 miliona dinara, pri čemu je 50% njih dalo više od 5,5 miliona dinara. Najveći ukupan evidentirani iznos od jedne kompanije, bio je **54.471.012,00 dinara**.

Ulaganja su u najvećoj meri bila u vidu novčanih donacija (219.688.965,00 din), ali i donacija u proizvodima (95.393.556,77 din). Kompanije su takođe davale podršku pružanjem različitih usluga, otkupom proizvoda socijalnih preduzeća, putem pokretanja posebnih projekata i kampanja za podršku malim i srednjim preduzećima. Ukupna vrednost drugih vidova podrške nije evidentirana putem upitnika.

Skoro polovina evidentiranog iznosa (146.155.425,00 din) namenjena je direktnoj podršci zdravstvenom sistemu (RFZO i zdravstvene ustanove), dok je druga polovina usmerena kroz

podršku lokalnim samoupravama, lokalnim i nacionalnim humanitarnim organizacijama, ustanovama socijalne zaštite, direktno socijalno ugroženom stanovništvu i u nešto manjem procentu ostalim ciljnim grupama (obrazovnom sistemu i preduzetnicima).

Više od polovine kompanija koje su pružile pomoć zajednici kao odgovor na krizu, bilo je deo širih inicijativa koje su pokretane od strane – PKS, UNICEF-a, Ministarstva prosvete i Digitalne Srbije, Fonda B92, NALED-a i lokalnih samouprava, Ministarstva za inovacije i tehnološki razvoj - Budi i ti Heroj, #Wakeupcall Marketing mreže, i sl.

Uticaj krize na buduće planove ulaganja u zajednicu

Prema odgovorima anketiranih kompanija, na buduća ulaganja u društveno odgovorne projekte uticaće u velikoj meri epidemiološka situacija. Većina kompanija neće odustati od projekata planiranih za naredni period, već će ih samo prilagoditi aktuelnoj situaciji. Takođe, veliki broj kompanija izjasnio se da će nastaviti da pruža podršku zajednici tokom trajanja pandemije virusa Covid-19.

Obezbeđivanje kontinuiteta poslovanja

Osim što su se uključile u podršku zajednici, u fokusu kompanija bila je zaštita zaposlenih i povećanje bezbednosti svih sa kojima posluju, što je implementirano uvođenjem rada od kuće pogotovo u onim sferama rada gde je to moguće, kao i za najpogođenije kategorije (majke dece do 12 godina, hronične bolesnike, starije zaposlene), redovnom informisanjem zaposlenih, obezbeđivanjem fizičke distance između zaposlenih, redovnom i pojačanom higijenom poslovnog prostora i pridržavanjem svih preporučenih mera zaštite i prevencije. Takođe, kod onih koji su trpeli velike gubitke kao posledica ekonomske krize, fokus je prebačen na održanje tekuće likvidnosti i kontinuitet poslovanja.

Odgovor na krizu izazvanu pandemijom Covid-19

Doprinos poslovnog sektora

Titan Cementara Kosjerić

Usmerenost na lokalnu zajednicu

Ukupan iznos donacija koje je kompanija do sada usmerila na urgentnu pomoć u borbi protiv korone iznosi preko 1.600.000 dinara. U okviru pomenute pomoći, pored opredeljenih sredstava za nabavku medicinske i zaštitne opreme zdravstvenim ustanovama u Kosjeriću, Požegi i Užicu, kompanija je u saradnji sa Centrom za socijalni rad i Crvenim krstom iz Kosjerića, finansijski podržala podelu paketa sa osnovnim životnim namirnicama za korisnike socijalne pomoći kao i za najugroženije porodice i pojedince na teritoriji opštine Kosjerić.

Manpower Group

"Ne Odlazemo Vaše Šanse"

"Ne Odlazemo Vaše Šanse" - usmeren na sve profesionalce koji su ostali bez posla usled COVID19 pandemije ili kojima je stabilnost radnog mesta ugrožena novonastalom situacijom. Cilj projekta je pružanje profesionalne konsultantske podrške u vezi sa daljim profesionalnim razvojem i zaposlenjem. Program je baziran na personalizovanom pristupu koju obuhvata detaljnu analizu poslovnog iskustva kandidata, ali i tržišnih potreba za konkretnim profilom na osnovu kojeg će kandidatima biti pružena preporuka za dalji razvoj. Više od 130 korisnika je prošlo kroz programe u periodu od nešto više od dva meseca – svaka konsultacija je bila individualna i usmerena na pojedinca i njegov lični razvoj.

Nordeus

Uključivanje zaposlenih i partnera

Čim je sve počelo, veliki broj zaposlenih u Nordeusu pitao je kako mogu da pomognu. Tako je kompanija pokrenula inicijativu da omogući zaposlenima da doniraju. U razmaku od samo nekoliko dana prikupljeno je 79.746 evra. Rukovodstvo kompanije dupliralo je ovu cifru, pa je ukupno sakupljeno 156.492 evra. Sav prikupljeni novac usmeren je ka dugoročnim partnerima, UNICEF-u u Srbiji i Fondu B92, za finansiranje kupovine najpotrebnije opreme. Donacija je pokrila troškove nabavke 15 uređaja za disanje Ventilator Boarai 3000D koje je isporučio UNICEF iz Srbije, kao i tri monitora za pacijente Vista 120 i 1.500 standardnih kompleta testova koji su nabavljeni preko Fonda B92 i Srpskog filantropskog foruma. Međutim, kompanija je uradila i korak više, inspirišući i pozivajući partnere da se priključe, što je naišlo na sjajan odziv.

Eurobanka

Odlučno i odgovorno protiv koronavirusa

Kako bi pružili podršku zdravstvenim institucijama u borbi protiv koronavirusa Eurobank je na inicijativu UNICEF-a izdvojila šest miliona dinara za kupovinu hirurških maski i maski N95, zaštitnih ogrtača, hirurških rukavica, vizira, skafandera i mobilnih respiratora. KBC Zvezdara je ustanova koja je dobila nameštaj neophodan za poboljšanje uslova rada. Banka je pružila podršku i prodavcima magazina LICEULICE, tako što je otkupila jedan deo tiraža i koji je potom deljen u Eurobank ekspoziturama u Beogradu. Eurobank je obezbedila neophodnu pomoć u vidu maski, sredstava za dezinfekciju i sl. porodicama dece koja boluju od autizma iz Udruženja „Autizam Valjevo“. Narodni muzej u Beogradu je zahvaljujući finansijskoj podršci Banke nabavio uređaj za dezinfekciju umetničkih dela.

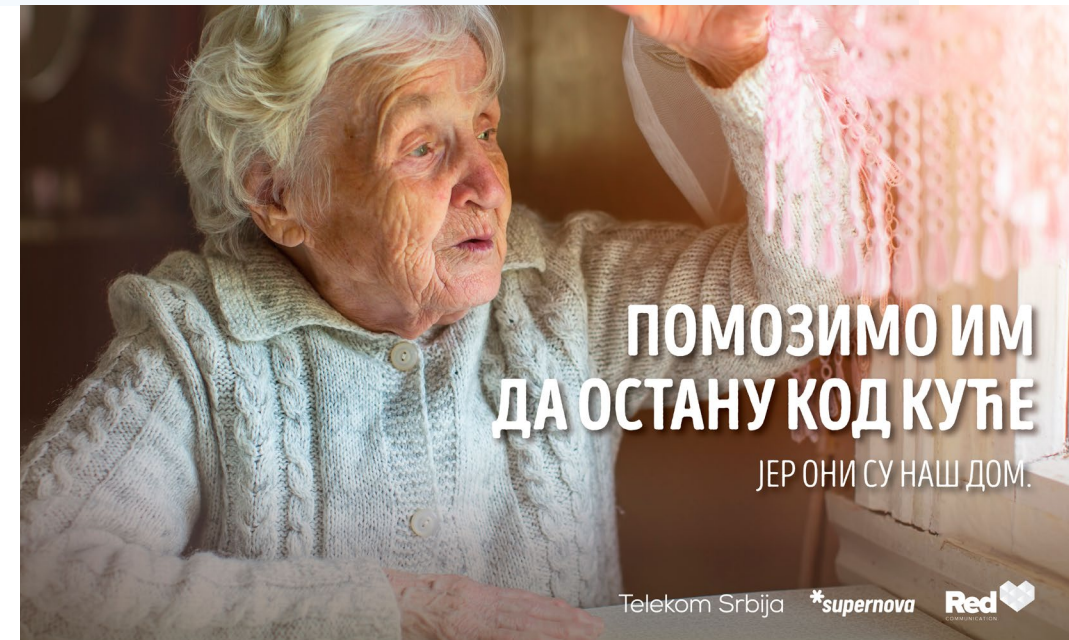

Telekom Srbija

Solidarnost i posvećenost

U saradnji sa Kancelarijom za IT i eUpravu Vlade Srbije i neprofitnom inicijativom „Digitalna Srbija“, Telekom Srbija zajedno sa druga dva operatora obezbedio donaciju mobilnih uređaja i SIM kartica za učenike osmog razreda koji kod kuće nisu imali uslove za onlajn testiranje polaganja mature, kao i 5GB interneta mesečno za mobilne uređaje za učenike iz društveno osetljivih porodica. Kako bi se olakšalo učenje na daljinu obezbeđen je i besplatan pristup internet platformama petlja.org, rtsplaneta.rs, rasporednastave.gov.rs, a bez nadoknade omogućen je i pristup za platforme neophodne za informisanje i rad od kuće, kao što su covid19.rs, teams.microsoft.com; lync.com; broadcast.skype.com; zoom.us.

Obezbeđena je donacija od 20 miliona dinara za zdravstveni sistem u Srbiji. Sredstva su, u saradnji sa Ministarstvom zdravlja, dodeljena Institutu za virusologiju, vakcine i serume „Torlak“, Klinici za infektivne i tropske bolesti KCS, Kliničkom centru u Nišu i Pokrajinskom sekretarijatu za zdravstvo u Novom Sadu. Od pojave koronavirusa u Srbiji, zaposleni Telekoma Srbija i Supernove u koordinaciji sa lokalnim civilnim službama, kao volonteri, pomagali su ugroženim sugrađanima, a naročitu pažnju kompanija je posvetila osetljivijim i posebno ugroženim grupama stanovništva kroz kampanju „Pomozimo im da ostanu kod kuće“ koju je realizovala sa Supernovom i agencijom Red Communication.

Elixir Group

Podrška u ključnim trenucima

Elixir group se uključila u akciju prikupljanja finansijskih sredstava koju su pokrenuli Privredna komora Srbije i privreda, sa ciljem očuvanja života i zdravlja ljudi, kao i stabilnosti zdravstvenog sistema. Elixir Group je za ove namene izdvojila 30 miiona dinara. Sa ciljem strateškog planiranja i sistemskog ulaganja u budućem periodu, krajem 2019. godine osnovana je Elixir Fondacija, čiji ciljevi su podrška razvoju lokalnih zajednica i njihovom održivom razvoju, zaštita životne sredine, unapređenje zdravstvene i socijalne zaštite, obrazovanja i kulturi.

Gecić law

Corona hub

Advokatska kancelarija Gecić law je na svojoj web stranici lansirala poseban informativni portal posvećen uticaju korona virusa na poslovanje u Srbiji i regionu. Sigurnost i informisanost šire javnosti stavljena je u prvi plan, a svojim razmišljanjima o sveobuhvatnim pravnim posledicama nastalim širenjem virusa i proglašenjem vanrednog stanja, Gecić law je nastojao da lakšem suočavanju sa mnogim novonastalim izazovima pomogne kompanijama i preduzetnicima da što bezbolnije obezbede kontinuitet poslovanja.

Bambi

Velika dela nastaju kod kuće

Nabavkom medicinske opreme najugroženijim zdravstvenim ustanovama, doniranjem Bambi proizvoda za zdravstvene radnike u zemlji i regionu, kompanija Bambi je do sada uložila preko 30 miliona dinara kao podršku zajednici u borbi protiv nevidljivog neprijatelja. **Velika dela nastaju kod kuće** je krovni naziv projekta koji je trajao više nedelja, a koju su organizovali Kompanija Bambi i brend Plazma. Ukupno, pomognuto je preko 20 ustanova u okviru projekta Velika dela nastaju kod kuće, a pratioci brenda na društvenim mrežama su podelili preko 128 dobrih dela koja su učinili tokom trajanja vanrednog stanja.

Nelt Co

Podrška u novcu i proizvodima

Kompanija Nelt u Srbiji, donirala je 240.000 eura Republičkom fondu zdravstvenog osiguranja za nabavku 10 respiratora za lečenje najtežih oblika bolesti Covid 19, dok je Neoplanta poklonila robu u vrednosti od 50.000 eura kao deo paketa za akciju pomoći za 173.000 Beogradana starijih od 65 godina sa najnižim penzijama. Poklonjeno je i 30.000 mini pakovanja Sebamed baby sapuna kupcima u apotekama dr Max i Benu u okviru nacionalne kampanje Neltovog sektora za distribuciju lekova, medicinskih sredstava, dodatka ishrani i kozmetike.

P.S. FASHION DESIGN

Proizvodnja u službi
opšteg dobra

Sa desetakovanim ljudskim resursima i zalihama materijala koji se zatekao na lageru, u prvim danima krize, P...S.... fashion sašio je oko 13 000 pamučnih zaštita za lice koje je slao na adrese ustanovama kao i pojedincima u čitavoj Srbiji. Takođe, sašiveno je 300 zaštitnih skafandera koji su donirani Hitnoj pomoći i Opštoj bolnici u Čačku, kao i Kliničkom centru Srbije i Klinici za pulmologiju.

Doprinos
poslovnog
sektora
lokalnima
zajednicama

u
2019.
godini

Doprinos lokalnim zajednicama

Anketirane kompanije su tokom 2019. godine, u odnosu na 2018. godinu ili povećale ukupni obim davanja ili je on ostao isti kao i prethodne godine.

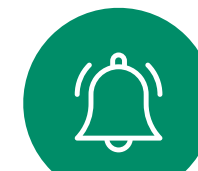
Svest o potrebi za uključivanjem u pružanje podrške zajednici, veliki broj kompanija pokazuje strateškim pristupanjem ovoj temi. Oko 2/3 kompanija redovno izdvaja određeni iznos za podršku oblastima koje su odredile kao prioritete, dok ostale kompanije izdvajaju prema potrebi, odnosno prema pojedinačnim zahtevima za donacije.

Na osnovu odgovora anketiranih kompanija, može se zaključiti da je zastupljenost svih vidova podrške podjednako pristupa: **novčanih donacija** (85% kompanija), **robe** (80%) kao i kroz volonterske aktivnosti koje se odnose na **deljenje znanja, veština ili vremena zaposlenih** (71%). S druge strane, 6 anketiranih kompanija (17%) pružalo je svoje **usluge** besplatno.

32 kompanije su tokom 2019. godine ukupno uložile dinara za podršku lokalnoj zajednici od čega:

645.127.715,40

- > **485.358.482,82** din predstavlja novčane donacije iz budžeta preduzeća,
- > **128.134.575,58** din donacije u robi i uslugama koje firme proizvode/pružaju,
- > **27.134.657,00** din donacije ostale robe i usluga,
- > **4.500.000,00** din predstavlja dodatne troškove za organizaciju i promociju aktivnosti povodom sprovođenja programa doniranja.

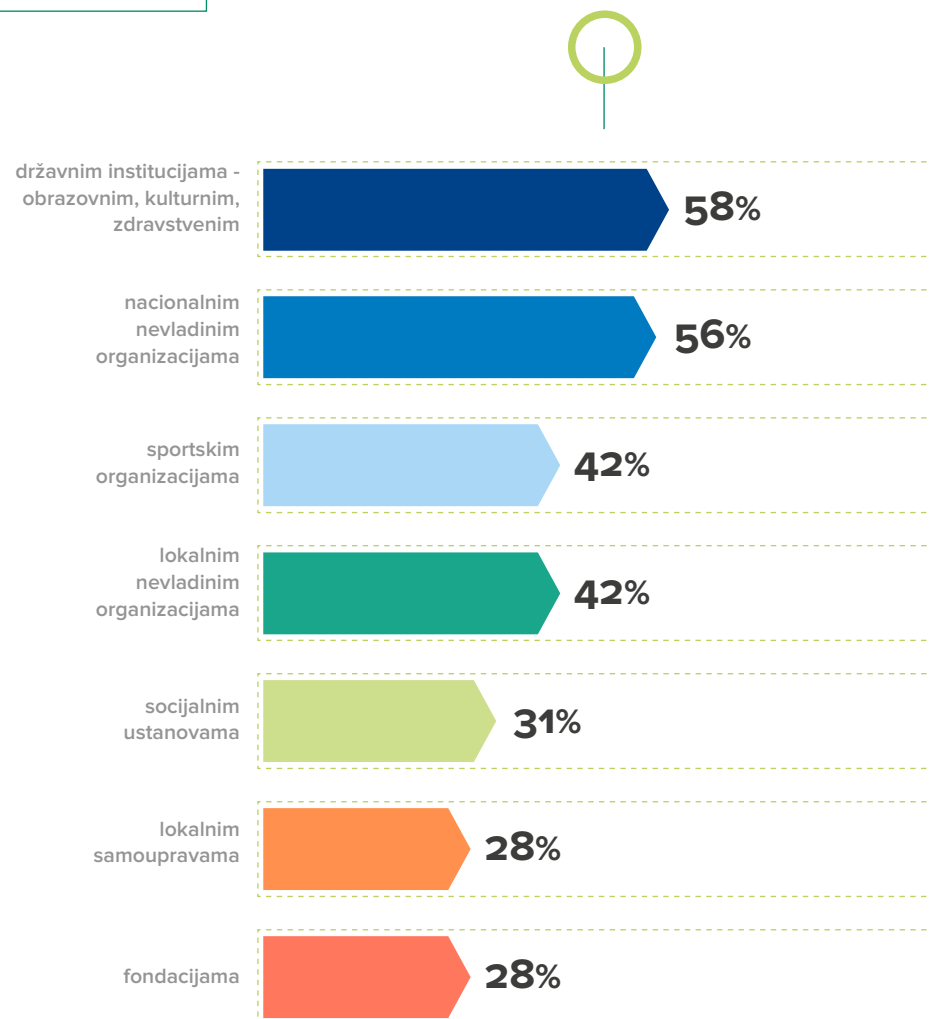
Poreska uprava Ministarstva finansija, na preporuku Saveta za filantropiju, krajem 2019. godine, izradila je i objavila Uputstvo za ostvarivanje poreskih olakšica za donatore, koje na jasan način predstavlja uslove za ostvarivanje poreske olakšice, kao i adekvatno dokumentovanje rashoda.

Zakonom kojim se uređuje porez na dobit pravnih lica propisano je da se kao rashod u poreskom bilansu obveznika priznaju izdaci u zbirnom iznosu od najviše 5% od ukupnog prihoda za donacije pod određenim uslovima. Uputstvo sa detaljnim objašnjenjem korišćenja ovog zakonskog mehanizma dostupno je na sajtu Poreske uprave.

Iznosi davanja u 2019. godini

Veličina kompanija:	Ukupno evidentirano davanje tokom 2019. godine (RSD)	Prosečno davanje tokom 2019. godine	Najveća pojedinačna evidentirana vrednost
Velike kompanije	584.809.836,19	27.848.087,44	233.614.564,00
Srednje kompanije	54.205.148,50	9.034.191,42	32.972.649,00
Male i mikro kompanije	6.112.730,71	1.222.546,14	2.996.463,56

Kome kompanije doniraju

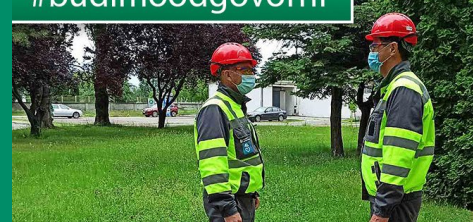
Lafarge BFC

Donacija Domu zdravlja u Beočinu

Lafarge Srbija je u septembru 2019. povodom Dana fabrike, donirala dijagnostički aparat – najsavremeniji ultrazvučni aparat opšte namene u vrednosti od 2.827.200 dinara Domu zdravlja u Beočinu. Savremen dijagnostički aparat je poboljšao nivo zdravstvene zaštite u opštini Beočin, a to je samo nastavak kontinuirane podrške lokalnoj zajednici. Strategija razvoja kompanije podrazumeva i poboljšanje kvaliteta života i ulaganje u lokalnu zajednicu, a programi investicija u zajednicu fokusirani su na sledeće oblasti: Obrazovanje, Zdravlje, Nova radna mesta i zapošljavanje, Infrastrukturu i Životnu sredinu.

#budimoodgovorni

#OneTeamLH #StaySafe

Vojvođanska banka

Odgovorno u zajednici
/Agroskop

Vojvođanska banka realizovala je u 2019. godini „Agroskop“ - drugi ciklus svog velikog društveno odgovornog projekta „Odgovorno u zajednici“. Program „Odgovorno u zajednici“ okupio je inicijative koje se sistemski bave razvojem agrarnih delatnosti: poljoprivredne škole, zemljoradnička udruženja i istraživačke inicijative. Stručni žiri sastavljen od predstavnika različitih sektora u Vojvođanskoj banci, izabrao je pobednike na osnovu kvaliteta predstavljenih projekata, stepena doprinosa poljoprivredi, održivosti, nivoa inovativnosti, kao i značaja poboljšanja agrarnih delatnosti za širu društvenu zajednicu. Izabrano je 14 najuspešnijih projekata čijim autorima je banka donirala 150 repariranih računara. Među pobednicima programa, najveći je broj poljoprivrednih škola i organizacija civilnog društva posvećenih poljoprivredi.

Saradnja Carnexa i Banke hrane

U saradnji sa Bankom hrane, Carnex je obezbedio donaciju od skoro 5,5 tona proizvoda za korisnike, samo tokom 2020. godine. Banka hrane snabdeva više od 150 raznih organizacija i socijalnih ustanova širom Srbije, koje brinu o deci i mladima sa smetnjama u razvoju ili bez roditeljskog staranja, osobama sa invaliditetom, samohranim majkama/roditeljima, raseljenim licima, porodicama bez primanja, beskućnicima, starim licima, korisnicima narodnih kuhinja, korisnicima sigurnih kuća, nezaposlenima, Romima i mnogim drugima. Zajedno sa ovom donacijom, samo u poslednje tri godine, Carnex je donirao ukupno oko 50 tona svojih proizvoda, u vrednosti oko 150.000 evra, i time je obezbedio bar jedan obrok za više od 300.000 ljudi.

carnex

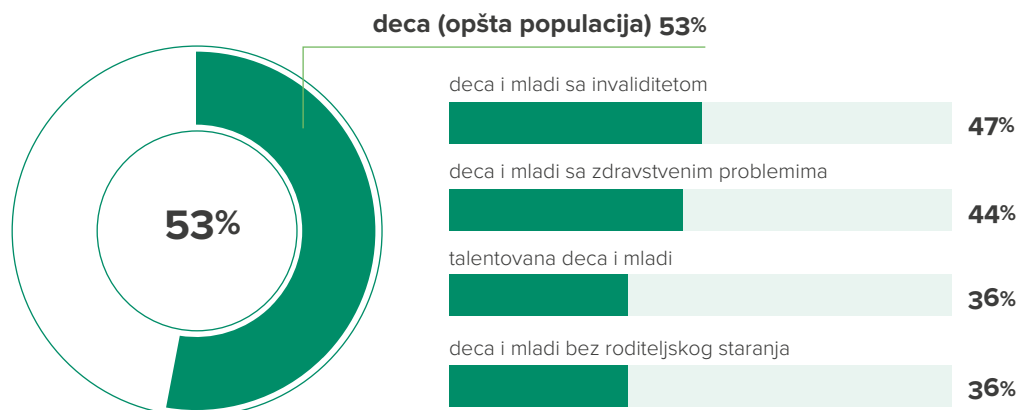

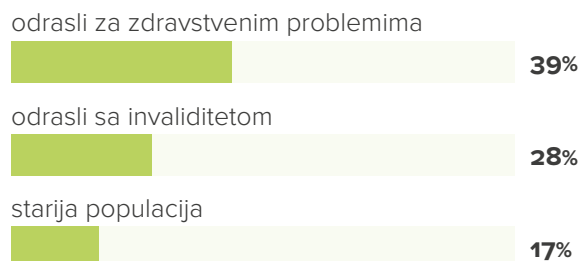
Lokalna zajednica

Kome kompanije doniraju

Kompanije skoro podjednako upućuju svoje donacije ciljnoj grupi "deca i mladi", kao i odraslima. Najzastupljenije ciljne grupe kojima je poslovni sektor tokom prethodne godine pružio podršku su:

odrasli (opšta populacija) 50%

Takođe zastupljene ciljne grupe bile su i odrasli, deca i mladi iz određenih lokalnih zajednica, i odrasli, deca i mladi koji su ekonomski ugroženi.

Podrška ženama

Tokom 2019. godine, 3 kompanije bile su aktivne u pružanju podrške ženama koje su preživele nasilje, a 2 kompanije ženama sa novorođenčadi.

Telekom Srbija Udružene

U okviru projekta „Udružene“ koji je sproveo Telekom Srbija u saradnji sa Savetom za rodnu ravnopravnost Vlade AP Vojvodine, žene su dobile priliku da upravo kroz udruživanje naprave i prve korake u preduzetništvu, a neka udruženja su od svojih proizvoda uspele da naprave i pravi brend. Telekom Srbija podržao je udruženja žena iz Šida, Čerevića, Karavukova, Bača, Tovariševa, Radičevića, Srbobrana, Sivca, Kraljevaca, Jaska, Futoga, Maradika, Izbišta, Vladimirovca, Jarkovca, Kanjiže, Sente, Banatskog Velikog Sela, Crepaje i Kačareva.

Mozzart

Stop nasilju nad ženama

Više od decenije, kompanija Mozzart, kroz donatorski i volonterski rad zaposlenih, podržava rad Savetovališta za borbu protiv nasilja nad ženama, kontinuirano pruža pomoć sigurnim kućama u Srbiji, i pruža pravnu pomoć žrtvama nasilja. Putem kampanje Stop nasilju nad ženama ova kompanija pokušava da skrene pažnju javnosti o važnosti prepoznavanja nasilja nad ženama i porodičnog nasilja, kao i pravovremenog reagovanja i prijavljivanja. U prethodnoj godini u okviru ove društveno angažovane kampanje, svi sportisti iz fudbalske, odbojkaške i rukometne prve lige Srbije, njih više od 500, su tokom 20 najznačajnijih sportskih događaja u državi, na teren izlazili u majicama sa porukom Stop nasilju nad ženama, dok je tokom ovih utakmica puštan promotivni spot koji su pratile informacije o zvaničnim statistikama o porodičnom nasilju i zvaničan broj telefona za prijavu nasilja MUP-u R. Srbije. Spot je emitovan online i na Sport Clubu i Areni Sport. Uticaj kampanje, sagledan je kroz broj žrtava nasilja koje su se obratile kompaniji za pomoć, a koju im je kompanija i pružila.

Rudnik i flotacija Rudnik

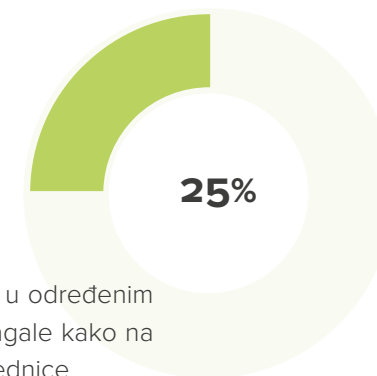
„Rodno najsenzitivnija kompanija”

Udruženje poslovnih žena Srbije dodelilo je preduzeću Rudnik i flotacija Rudnik prvu nagradu u kategoriji „Rodno najsenzitivnija kompanija” za 2019. godinu. Priznanje za Rodno najsenzitivniju kompaniju dodeljuje se kompanijama koje u svom poslovanju primenjuju strategije rodne senzitivnosti i društveno odgovornog poslovanja i principe osnaživanja žena Agencije za rodnu ravnopravnost Ujedinjenih nacija (UN WOMEN).

Lokalna zajednica

Kome kompanije doniraju

¼ kompanija, pružala je podršku zajednici samo u određenim lokalnim sredinama, dok su ostale kompanije ulagale kako na nacionalnom nivou, tako i u pojedine lokalne zajednice.

Usmerenost lokalne podrške

Region	Broj evidentiranih donacija	Procentualna zastupljenost donacija
Vojvodina	31	46,27%
Šumadija i zapadna Srbija	17	25,37%
Južna i istočna Srbija	11	16,42%
Beograd	8	11,94%
Suma	67	100%

TITAN Cementara Kosjerić „Za moj Kosjerić“

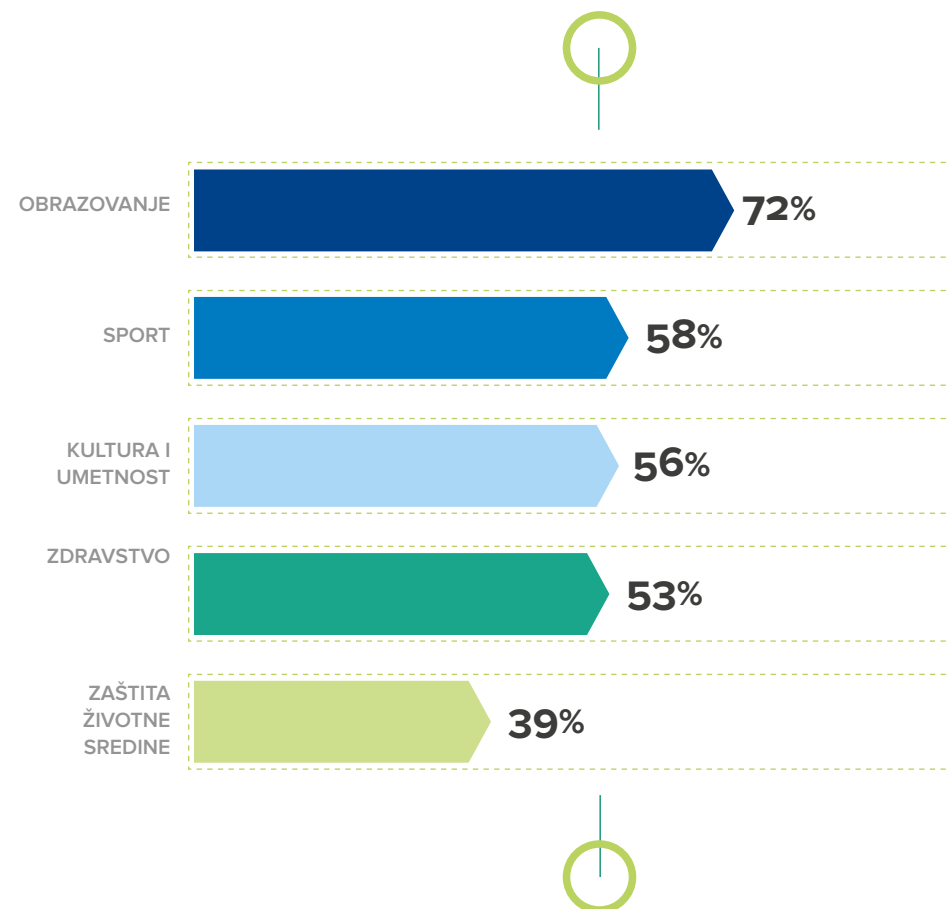
TITAN Cementara Kosjerić već osam godina zaredom, organizuje konkurs pod nazivom „Za moj Kosjerić“ sa ciljem da se izaberu i nagrade najbolji projekti na teritoriji Opštine Kosjerić, koji će unaprediti kvalitet života građana Kosjerića i predstavljati dugoročan podsticaj svima da se uključe i zajedno doprinesu ostvarenju boljih uslova za život. Programi i ulaganja kroz ovaj Konkurs usmereni su ka uspostavljanju što kvalitetnijih uslova obrazovanja, promovisanju kulturno-umetničkog života, podizanju nivoa socijalne zaštite i inkluzije, kao i ka unapređenju životne sredine. Sa finansijskim sredstvima koja prevazilaze 160.000 evra, TITAN Cementara Kosjerić je do sada podržala realizaciju 82 lokalna projekata koji direktno utiču na unapređenje kvaliteta života u Kosjeriću.

Lokalna zajednica

Koje društvene teme podržava poslovni sektor

Najzastupljenije oblasti ulaganja:

Kako poslovni sektor podržava obrazovanje

Podrška obrazovanju

Eurobank

„Škola kao nacrtana za Vas“

Od marta 2018. godine Eurobank realizacijom projekta „Škola kao nacrtana za Vas“, odvaja deo sredstava od svojih prihoda i usmerava ih u modernizaciju učionica i kabineta ekonomskih srednjih škola širom Srbije, pri čemu je tokom 2019. i 2020. godini realizovala tri donacije, ukupne vrednosti 3,6 miliona dinara. U okviru ovog projekta, srednjoškolcima se pruža podrška i u pogledu profesionalnog razvoja obezbeđivanjem stručne prakse u ekspoziturama Eurobank, ali i kroz predavanja Eurobank eksperata u ekonomskim školama.

NIS a.d. Novi Sad

„Energija znanja“

Kompanija NIS a.d. Novi Sad već 8 godina sprovodi svoj program „Energija znanja“ i ulaže u obrazovanje kvalitetnih kadrova putem stipendiranja studenata i kontinuirane saradnje sa obrazovnim institucijama i naučnim društvima u Srbiji i inostranstvu, a do sada je u domaći prosvetni sistem uložila preko 5 miliona evra. Ova kompanija realizuje obavezne stručne prakse za NIS stipendiste koji studiraju na domaćim i fakultetima iz Ruske Federacije i do sada je organizovala više od 250 praksi i terenskih poseta kompaniji za studente partnerskih fakulteta, kao i preko 30 gostujućih predavanja NIS-ovih stručnjaka i stipendista na partnerskim fakultetima u Srbiji. NIS je do sada stipendirao više od 100 studenata na fakultetima u Srbiji i Ruskoj Federaciji, a oblast obrazovanja je podržavao pokroviteljstvom različitih obrazovnih događaja i takmičenja, kao i adaptacijom i opremanjem kabineta u školama u kojima se izučava ruski jezik.

Pored redovnih godišnjih ulaganja u obrazovnu infrastrukturu, promociju nauke i talentovanih učenika i studenata, u ovoj godini kroz program Zajednici zajedno, u fokusu ulaganja je bezbednost u školama i digitalizacija nastavnog procesa. U te svrhe, NIS će uložiti još gotovo 1 milion evra.

Telekom Srbija Stvaramo znanje

Projekat „Stvaramo znanje“ Telekom Srbija pokrenuo je 2017. godine, povodom 20 godina postojanja kompanije opremanjem dvadeset informatičkih kabineta u dvadeset osnovnih škola. S obzirom na pozitivne efekte projekta, dobra praksa prešla je u tradiciju, pa kompanija svake godine opremi novih dvadeset kabineta. Projekat se realizuje u saradnji sa Ministarstvom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, koje svake godine daje predlog od 40 osnovnih škola kojima nedostaje informatička oprema, a o konačnom odabiru škola odlučuju građani putem glasanja na zvaničnoj FB stranici mts Tvoj svet.

Lokalna zajednica

Podrška mladima i obrazovanju

Poslovni sektor prepoznaje oblast obrazovanja kao bitnu za društveni razvoj i velika sredstva izdvaja za njen razvoj putem direktnih donacija ka obrazovnim institucijama, stipendiranjem talentovanih učenika i studenata, besplatnim deljenjem ekspertskih znanja i veština, razvijanjem programa koji su posvećeni edukaciji mladih, zapošljavanju ili pak finansiranju najboljih preduzetničkih ideja mladih.

Kompanije obuhvaćene upitnikom su u 2019. godini dodelile 109 stipendija za koje je izdvojeno **33.160.763,10 dinara**.

Unapređenje regulatornog okvira za podršku mladima u procesu obrazovanja

Krajem 2019. godine, na inicijativu Ministarstva prosvete i Saveta za filantropiju minimalni neoporezivi iznos za učeničke i studentske stipendije i kredite povećan je sa 11.741 dinara na 30.570 dinara mesečno. Sa ovom informacijom upoznata je 21 od 38 anketiranih kompanija.

Podrška članica Foruma za odgovorno poslovanje:

1902 mlade osobe

su prošle kroz neki od programa članica Foruma za odgovorno poslovanje koji je bio posvećen mladima, od toga

1263 učenika

i 639 studenata

13

kompanija članica Foruma ima formalna **strateška partnerstva sa 40 obrazovnih institucija.**

**FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE**

Članice Foruma za odgovorno poslovanje razvijaju i sprovode programe posvećene razvoju preduzetničke kulture kod mladih: Nordeus Hub program, Delta Biznis inkubator, Compass, Dostignuća Mladih - Junior Achievement Serbia, mts app konkurs i mts startup ubrzanje...

Lokalna zajednica

Kako poslovni sektor podržava obrazovanje

Philip Morris

Pokreni se za nauku

Program „Pokreni se za nauku“ je nastavak dosadašnjih ulaganja kompanije Philip Morris u Srbiji koja su posvećena osnaživanju mladih na putu ka ostvarenju svojih liderskih potencijala i njihovom motivisanju da svojim radom doprinesu društvenom, ekonomskom i naučnom razvoju Srbije. Od 2015. godine kada je kreiran program „Pokreni se za nauku“, godišnjim konkursima podržano je 75 naučnika, realizovana su 32 naučna istraživanja i uloženo je 25,3 miliona dinara. Dodatno, dodeljena su i četiri granta za kupovinu specijalizovane opreme u ukupnoj vrednosti od 2,9 miliona dinara kojom su značajno unapređeni uslovi za realizaciju istraživanja u domaćim naučnim ustanovama.

TeleGroup

Saradnja sa Dostignućima mladih

Već petu godinu za redom, TeleGroup pruža podršku programu učeničkih kompanija koji sprovodi organizacija Dostignuća mladih u Srbiji. Misija TeleGroup-a je da kroz podršku programu učeničkih kompanija omogući pripremu i osposobljavanje generacija učenika za uspešan život i rad u savremenom svetu, kroz neposrednu edukaciju, mentorstvo i pružanje saveta stručnjaka iz kompanije, kao i da ih uvede u svet informaciono-komunikacionih tehnologija.

Knjaz Miloš

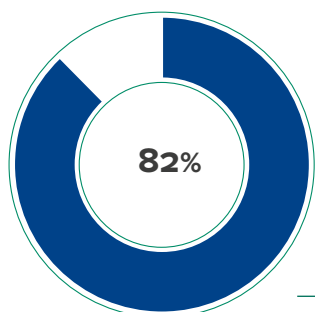
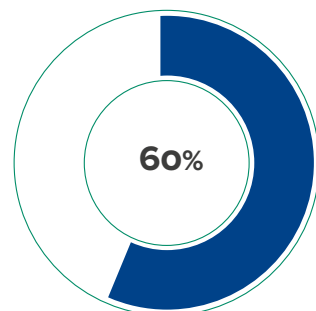
„Pokrenimo našu decu“, Aqua Viva

Inicijativa brenda kompanije Knjaz Miloš, vode Aqua Viva, kojom se u sve škole u Srbiji uvodi dodatna svakodnevna petnaestominutna fizička aktivnost za mlađe osnovce, tokom protekle tri godine postala je deo obrazovnog sistema naše zemlje. U učionicama i školskim dvorištima, program „Pokrenimo našu decu“ ustalio je aktivnosti poput „Vesele stolice“, „Muzičke gimnastike“, „Zdravih stopalaca“, „Razigrane klupe“... Iza ovih podsticajnih naziva modela, stoje vežbe osmišljene i grupisane da deluju kao prevencija sve zastupljenijih problema, kao što su neaktivnost, nepravilno držanje tela i gojaznost.

Uključivanje zaposlenih

Oko **60% kompanija** podsticalo je svoje zaposlene da doniraju.

Blizu 80% kompanija je prethodne godine podržavalo zaposlene da doniraju svoje vreme, veštine i znanja zajednici. Kompanije su svoje zaposlene podsticale na volonterizam organizovanjem različitih volonterskih programa i akcija.

Više od **1.800 zaposlenih** iz 20 kompanija učesnica istraživanja, je pružilo zajednici

8.338 volonterskih časova

SZR Servis Polaris Podrška NURDORU

SZR Servis Polaris kontinuirano pruža podršku NURDOR-u. Tokom prethodne godine u saradnji sa kolegama članovima Unije servisera klimatizacije iz Beograda, Novog Sada, Niša i Kragujevca, donirao je i obezbedio 3 nova klima uređaja i redovan servis, čišćenje i dezinfekciju postojećih (40) klima uređaja na odeljenjima pedijatrijske onkologije i u NURDOR-ovim roditeljskim kućama u tim gradovima. Pored ove donacije, dogovorom sa kolegama iz Unije obezbeđen je nastavak besplatnog pružanja usluge servisiranja klima uređaja, u svim NURDOR roditeljskim kućama. Servis Polaris je za članove udruženja izradio i NIS-ovu kompanijsku debitnu karticu sa mesečnim kreditom, s obzirom da je NURDOR početkom prošle godine kupio novo vozilo za potrebe Roditeljske kuće i prevoza malih pacijenata na terapije.

Ciljevi
održivog
razvoja
(COR)

Doprinos članica Foruma za odgovorno poslovanje održivom razvoju

**Ciljevi održivog
razvoja**

Ciljevi održivog razvoja

Ciljevi održivog razvoja (eng. SDG - Sustainable Development Goals) nastali su kao zajednički i globalni dogovor 193 članice Ujedinjenih nacija koje su u septembru 2015. godine jednoglasno usvojile Agendu održivog razvoja 2030. Ovom Agendom definisano je 17 ciljeva održivog razvoja koji se mogu grupisati u 3 celine: ekonomski, društveni i ekološki.

Ciljevi i potciljevi održivog razvoja ukazuju na potrebu za konkretnim akcijama vlada potpisnica Agende, kao i poslovnog i civilnog sektora, dodatno ističući značaj međusektorske saradnje na putu ka ostvarenju održivog razvoja.

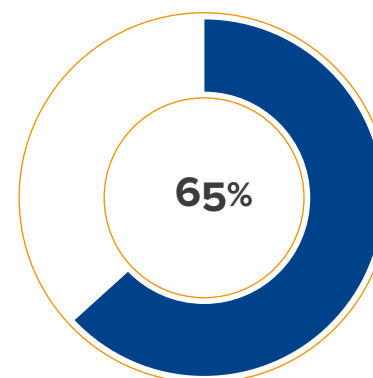
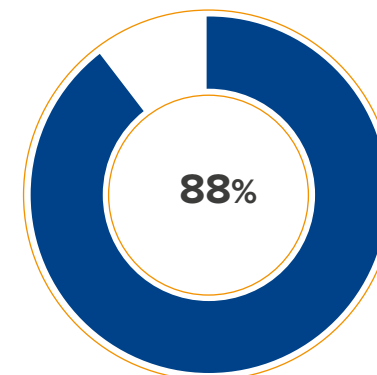
Forum za odgovorno poslovanje i COR

Forum za odgovorno poslovanje kao mreža vodećih kompanija u Srbiji, prepoznao je značaj implementiranja ciljeva održivog razvoja (COR) nastojeći da osnaži svoje članice za njihovu primenu. Pet godina nakon usvajanja Agende 2030, većina članica pristupila je usklađivanju poslovnih strategija i politika sa COR.

Kao prioritete za svoje angažovanje kompanije članice ističu:

88% kompanija članica Foruma izrazilo je opredeljenje da doprinese realizaciji COR

65 % pristupilo je usklađivanju poslovanja u skladu sa COR i odredilo prioritete oblasti delovanja

Svega **5 kompanija** članica je uključeno u kreiranje ili implementaciju javnih politika koje su u direktnoj vezi sa COR.

Ciljevi održivog razvoja

Značaj izveštavanja o održivom poslovanju

Jedini Cilj odnosno Potcilj koji je specifičan samo za poslovni sektor, glasi:

Cilj 12.6. Podsticati kompanije, posebno velike i međunarodne kompanije, da usvoje održive prakse i da integrišu informacije o održivosti u svoj ciklus izveštavanja.

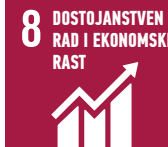
Indikator koji meri ostvarenje ovog cilja odnosi se na broj kompanija koje objavljuju izveštaj o održivosti.

Preko **70% kompanija** članica Foruma za odgovorno poslovanje izveštava javnost o društvenoj odgovornosti kroz izveštaj.

Izveštavanje o održivosti postalo je krajem 2019. godine, nakon usvajanja izmena i dopuna Zakona o računovodstvu, zakonska obaveza koja se odnosi na velike kompanije sa preko 500 zaposlenih. Zakonska obaveza primenjivaće se od 2021. godine na izveštaje koji se izdaju za 2020. godinu.

Global Reporting Initiative (GRI) - je metodologija koju na globalnom nivou koristi skoro 70% kompanija koje izveštavaju o održivosti. Važnost primene GRI metodologije ogleda se u tome što ona pruža pouzdan i najsveobuhvatniji okvir za izveštavanje, koji mogu koristiti sve organizacije bez obzira na veličinu, sektor ili lokaciju, a koji garantuje tačnost i, zahvaljujući standardnim merama učinka, omogućava poređenje sa drugim kompanijama. U partnerstvu sa **GRI, Smart kolektiv i Forum za odgovorno poslovanje**, organizovali su okrugli sto, u oktobru 2019. godine na kome je standarde u nefinansijskom izveštavanju predstavila Kristin Dypdahl iz kancelarije **GRI**.

Radno okruženje

Odnos prema zaposlenima

U 17 kompanija članica Foruma za odgovorno poslovanje koje su dostavile podatke za 2019. godinu, ukupno je zaposlena 38.741 osoba. Na kraju 2019. godine, u ovim kompanijama je bilo 550 više zaposlenih odnosu na početak godine. Prosečna zarada zaposlenih u većini članica Foruma (82%) veća je od republičkog proseka. Polovina anketiranih koristi usluge agencija za lizing zaposlenih, od kojih 2/3 ima politiku kojom definiše sa lizing partnerom korektne uslove rada za angažovanu radnu snagu.

Zapošljavanje osoba sa invaliditetom (OSI)

U 16 kompanija članica Foruma koje su dostavile podatke, **zaposlene su 432 osobe sa invaliditetom (OSI)**, što predstavlja ispunjenje zakonske obaveze do 71%.

71%

Razvoj zaposlenih

U proseku, 84% zaposlenih je obuhvaćeno obukama koje obezbeđuje kompanija, a zaposleni u proseku dobijaju 25 sati (oko 3 dana) obuke.

Ukupni budžeti za usavršavanje zaposlenih se značajno razlikuju od kompanije do kompanije, i određene su samom strukturom radnih mesta i industrijom u kojoj kompanija posluje, a u proseku po zaposlenom iznosi blizu 13.000 dinara.

Ukupan evidentirani iznos sredstava namenjenih za **usavršavanje zaposlenih**, kod 10 članica koje su dostavile podatke, iznosio je **401.209.294,94** dinara.

Radno okruženje

Odnos prema zaposlenima

Zdravlje zaposlenih i bezbednost na radu

Kod većine članica (88%), kompanija ulaže u zdravlje i bezbednost na radu preko zakonske obaveze. U 2019. godini, 6 kompanija izdvojilo je dodatna sredstva iz budžeta za unapređenje uslova bezbednosti na radu iznad zakonski propisanih obaveza.

Kako kompanije brinu o zdravlju zaposlenih?

82%

82% Kompanija obezbeđuje zaposlenima periodične sistematske preglede.

65%

65% Kompanija obezbeđuje zaposlenima dodatno zdravstveno osiguranje.

29%

29% Kompanija obuhvata članove porodice zaposlenih dodatnim medicinskim osiguranjem.

Kada je u pitanju balans privatnog i poslovnog života, **preko 80% kompanija** zaposlenima omogućava rad od kuće i klizno radno vreme.

TITAN Cementari Kosjerić
„Bezbednost pre svega”

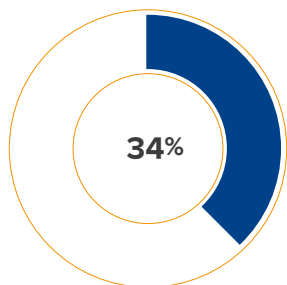
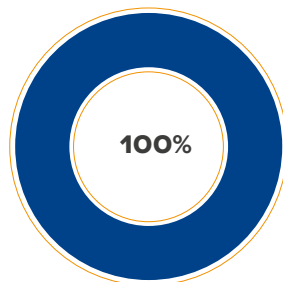
U kompaniji TITAN Cementara Kosjerić, bezbednost na radu, predmet je stalnih provera i unapređenja. Dobre prakse koje se primenjuju u TITAN Cementari Kosjerić donose pozitivne rezultate, a svest o bezbednosti promoviše se ne samo unutar fabrike i kroz lanac nabavke, već i najmlađim generacijama – u programu „Bezbednost pre svega” putem koga se deci, iz osnovnih škola u Kosjeriću, približavaju bezbednosne preporuke vezane za školske i vanškolske aktivnosti. Na radionicama se govori o sigurnom korišćenju interneta, vršnjačkom nasilju, bezbednosti u saobraćaju, a deca prisustvuju i vatrogasnoj pokaznoj vežbi gašenja požara, dok je završni deo programa, poseta kompaniji i obilazak fabričkog postrojenja.

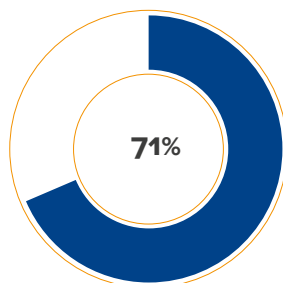
Odnos prema zaposlenima

100% kompanija članica poštuju principe ravnopravnosti, jednakih mogućnosti i nediskriminacije.

34 % najvišeg menadžmenta u proseku čine žene.

71% kompanija meri stopu povratka žena na radno mesto nakon porodiljskog odsustva, dok je 4 muškarca u 2019. godini koristilo porodiljsko odsustvo.

Vip mobile Family friendly

Vip mobile je prva sertifikovana Family friendly kompanija u Srbiji. Sertifikat se dodeljuje kompanijama za društveno odgovorno upravljanje sa fokusom na usklađivanju rada i privatnog života zaposlenih. Fleksibilno radno vreme, rad van kancelarije, briga o zdravlju, uslovi koji omogućavaju roditeljima da lakše usklade poslovne i privatne obaveze, samo su neke od pogodnosti koje Vip nudi.

Uključenost zaposlenih i korporativno volontiranje

Kompanije članice Foruma za odgovorno poslovanje na različite načine uključuju svoje zaposlene u projekte namenjene razvoju lokalne zajednice. **71% kompanija ima uspostavljen program korporativnog volontiranja**, dok u 76% kompanija najviši menadžment redovno uzima učešće u volonterskim aktivnostima.

67%, volonterske akcije

60% individualno volontiranje

53% mentorstvo

20% partnerstvo u menadžmentu

Individualno volontiranje u kompanijama najčešće se vezuje za ekspertske volontiranje. Tako na primer, u kompaniji **Delta holding u okviru projekta „Naše selo“** stručnjaci zaposleni u Delta Agraru pomažu individualnim poljoprivrednim proizvođačima da steknu znanja o modernoj poljoprivredi kako bi postigli bolje rezultate, u okviru programa Compass - potpredsednici i direktori Delta holdinga prenose znanje studentima, a kroz Delta biznis inkubator pruža se mentorska pomoć startapovima da započnu/razviju svoj biznis.

U 2019. godini, evidentirano je 44 volonterska projekta organizovana od strane 8 kompanija članica, pri čemu su zaposleni donirali više od 2.600 časova, odnosno donirano je oko 5,5 sati po zaposlenom.

Zaposleni u 5 kompanija članica Foruma su tokom 2019. godine skupili 1,3 miliona dinara, za humanitarne svrhe, dok su 3 kompanije sprovodile i gift-matching programe putem kojih su duplirali iznose koje su skupili zaposleni.

UniCredit Banka

Hajde da ulepšamo...

U okviru inicijative Hajde da ulepšamo..., zaposleni iz UniCredit Banke se već 4 godine priključuju volonterskim akcijama tokom kojih sređuju školska dvorišta, domove zdravlja i domove penzionera. Sa ciljem podizanja svesti o tome koliko je važno biti odgovorni građanin, ova kompanija je integrisala korporativni volonterizam u svoju društveno odgovornu strategiju. Tokom volonterskih akcija zaposleni imaju priliku za druženje, stiču nove veštine, među njima se stvara osećaj zajedništva, dok istovremeno daju lični primer, a mesta koja su sredili, čine lepšim i prijatnijim za njihove korisnike. Pored ove inicijative, zaposleni iz UniCredit banke, kao mentori učestvuju i u drugim društveno odgovornim projektima tokom kojih dele svoju stručnost i znanja.

Tržište

Podrška za lokalne dobavljače

Članice Foruma su prethodne godine u proseku sarađivale sa po **822 dobavljača**, od kojih su **70%** činili lokalni dobavljači.

U cilju skraćivanja transportnih ruta koje sirovine i roba prelaze na putu od dobavljača do proizvođača i smanjenja emisije štetnih gasova koje taj transport proizvodi, sa ciljem uštede troškova, ali i razvoja regiona i lokalne zajednice u kojoj se posluje, kompanije se okreću saradnji sa **lokalnim dobavljačima**.

Uloga velikih kompanija ogleda se i u osnaživanju poslovnih partnera da usvoje standarde i prakse koji vode do održivog poslovanja i time unaprede celokupan društveno-ekonomski ambijent. Kroz osnaživanje lokalnih dobavljača i davanje prednosti onima koji zapošljavaju društveno ugrožene kategorije stanovništva, koji spadaju u mala i srednja preduzeća ili koji pak imaju usvojene etičke principe, podstiče se društveno-ekonomski razvoj regiona u kome se posluje, a kompanija prepoznaje kao partner lokalne zajednice. U 2019. godini, 4 kompanije su sprovodile programe osnaživanja i obuke dobavljača.

NLB Banka NLB Organic

NLB Banka nastavlja da podržava organske proizvođače, te je i u 2019-oj, osmu godinu za redom, pokrenula konkurs NLB Organic i po njegovom okončanju, još jednom nagradila novčanom nagradom tri najbolja projekta. Pravo učešća na konkursu imaju registrovana poljoprivredna gazdinstva sa sertifikatom ili u procesu sertifikacije za organsku proizvodnju, uključujući i kooperante organizatora organske proizvodnje, kojih u Srbiji ima najviše. Na konkursu je tokom osam ciklusa učestvovalo ukupno 428 projekata, od čega 73 u 2019. godini. Pored same nagrade, laureati NLB Organic konkursa dobijaju i značajnu medijsku pažnju koja osim što doprinosi razvoju organske proizvodnje u celosti, doprinosi dodatno i unapređenju poslovanja samih nagrađenih kandidata.

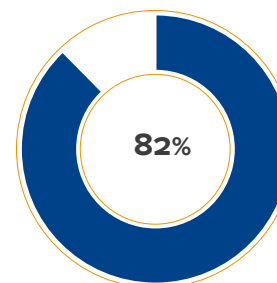
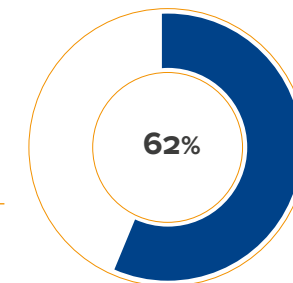

Tržište

Podrška za lokalne dobavljače

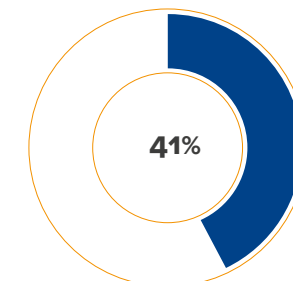
Dobavljači kompanija članica Foruma

62% od ukupnog budžeta za nabavku je u proseku bilo usmereno na kupovinu od lokalnih dobavljača

82% ima definisane etičke principe čije se poštovanje očekuje od dobavljača

41% je kupovao i koristio proizvode i usluge od socijalnih preduzeća

Socijalno preduzeće je biznis koji je pokrenut sa ciljem da na inovativan način reši društveni, ekonomski, ekološki, zdravstveni, kulturni problem u zajednici u kojoj posluje. U toku 2019. godine, od socijalnih preduzeća najčešće su nabavljani proizvodi za korporativne poklone i korišćene su usluge kateringa.

Krajem 2019. godine, OTP Banka je pokrenula inicijativu Generator dobrih dela, putem koje je podržala socijalno preduzetništvo. Dana 26.12.2019. u svojoj poslovnoj zgradi ugostili su nekoliko socijalnih preduzeća čiji su proizvodi mogli da se probaju, kupe i time podrže osobe iz različitih društveno osetljivih kategorija. Putem medija i bankinih kanala komunikacije, ova preduzeća su promovisana sa ciljem podizanja svesti o postojanju i važnosti socijalnog preduzetništva.

Tržište

Potrošači

Preko 70% članica sprovodi aktivnosti usmerene na edukaciju potrošača, dok 35% ima posebne pogodnosti za određene ciljne grupe.

Kada su u pitanju prakse u vezi sa ključnim stejkholderima u koje spadaju potrošači/klijenti, kod većine članica zastupljeni su edukacija i informisanje, uspostavljeni kanali i procedure za odgovor na primedbe i reklamacije, kao i uključivanje u društveno odgovorne akcije.

Delhaize Serbia

Implementacija Nutri-Score sistema obeležavanja na proizvode privatne robne marke

Delhaize Serbia je prvi lanac u Srbiji koji je od avgusta 2019. godine počeo OB proizvode (proizvode privatne robne marke) da posmatra kroz prizmu Nutri-Score sistema obeležavanja proizvoda i da na ambalaže postavlja odgovarajuće oznake koje će omogućiti lakše snalaženje potrošačima prilikom kupovine i olakšati im da se zdravije hrane. Nutri-Score sistem obeležavanja nalazi se na prednjoj strani pakovanja, a zasnovan je na naučnom algoritmu koji u obzir uzima nutrijente koji su poželjni u izbalansiranoj ishrani (kao što su vlakna, proteini, voće i povrće) i nutrijente koje bi trebalo ograničiti (kao što su kalorije, zasićene masne kiseline, šećer i so). Uzimajući u obzir ove nutritivne parametre, dobija se odgovarajuća Nutri-Score oznaka.

Zahvaljujući Nutri-Score sistemu potrošači brže mogu otkriti nutritivnu vrednost proizvoda, što će doprineti lakšem balansiranju ishrane. Naravno, ne treba izgubiti iz vida piramidu ishrane koja insistira na raznovrsnom odabiru namirnica. To znači da se ne treba fokusirati samo na proizvode sa oznakama A i B, a potpuno se odreći oznaka D i E, već da proizvode koji imaju „zelenije“ boje možemo konzumirati češće i u većoj meri u odnosu na proizvode obeležene crvenom ili narandžastom bojom.

Uključivanje potrošača u društveno odgovorne kampanje

Tokom 2019. godine 6 kompanija članica Foruma za odgovorno poslovanje, sprovodilo je kampanje putem kojih su skupljana sredstva za projekte vezane za unapređenje zdravlja, obrazovanja, socijalnog preduzetništva, položaja sportista sa invaliditetom i zaštitu životne sredine tokom kojih je skupljeno **preko 7,8 miliona dinara.**

Banca Intesa Visa Classic Paralympic

Putem donatorskog programa podrške razvoju i afirmaciji paraolimpijskog sporta „Banca Intesa Visa Classic Paralympic“ kojim se Banka odriče dela iznosa članarina i transakcija obavljenih Visa Paralympic karticama, Banka već 10 godina obezbeđuje finansijsku podršku za Paraolimpijski komitet Srbije i njegovu fondaciju, kao najveći korporativni donator. I u 2019, Banka je zajedno sa VISA-om nastavila da pomaže kreiranje stabilnog i nezavisnog finansijskog mehanizma podrške Paraolimpijskom komitetu Srbije.

Henkel Srbija

„Za dečiju igru na svežem planinskom vazduhu“

Tokom 2019. godine, kompanija Henkel Srbija inicirala je projekat „Za dečiju igru na svežem planinskom vazduhu“ za podršku programa Crvenog krsta zahvaljujući kojem je socijalno ugroženoj deci bilo omogućeno da odu na zimovanje i raspust provedu u prirodi. Henkel je ovu akciju realizovao u saradnji sa kompanijom Delhaize Srbija. U akciji su učestvovali i potrošači, s obzirom na to, da je od svake prodaje Merix proizvoda u Maxi, Tempo i Shop&Go radnjama, direktno donirano 10 dinara Crvenom krstu Srbije, o čemu su potrošači bili informisani putem materijala na mestu prodaje. Na ovaj način je omogućeno da četrdeset i šestoro dece i učitelja iz sedam ustanova i organizacija iz Starnice, Kuline i Beograda, provedu sedam dana na Divčibarama.

Dodatno, 76% kompanija članica je tokom prethodne godine uključivalo i svoje poslovne partnere u društveno odgovorne aktivnosti. Ova partnerstva su se najčešće odnosila na: uključivanje partnera u projekte organizovane od strane kompanije, učešće u projektima partnera ili pak na organizovanje zajedničkih projekata.

Zaštita životne sredine

Usled zakonskih regulatornih mera, veće efikasnosti i boljih poslovnih performansi ali, i uzimajući u obzir posledice zagađenja glavnih životnih resursa, vode, vazduha i zemljišta, mnoge kompanije sprovode aktivnosti kojim se smanjuje njihov negativni uticaj na životnu sredinu.

Tokom 2019. godine, u investicione projekte koji doprinose smanjenju negativnog uticaja na životnu sredinu, 4 kompanije su uložile 342.659.293,41 dinar.

82% kompanija FOP-a, koristi aktivne mere u pogledu povećanja energetske efikasnosti.

7 DOSTUPNA I
OBNOVLJIVA
ENERGIJA

Velika većina kompanija ima predviđene budžete za inovacije, istraživanja i razvoj, dok 94% kompanija članica automatizuje i digitalizuje operacije i procese gde je to moguće.

9 INDUSTRIJA,
INOVACIJE I
INFRASTRUKTURA

Procenat otpada koji se preda na reciklažu iznosi 92%. Tokom 2019. godine najviše je reciklirano papira i kartona (11 kompanija 18.694t), metala (1.720t) i plastične ambalažu (1.399t), ali često je to bio i električni otpad, kao i otpadna ulja. Ukupno, 13 članica predalo je 46.555,81 t otpada na reciklažu.

12 ODGOVORNA
POTROŠNJA I
PROIZVODNJA

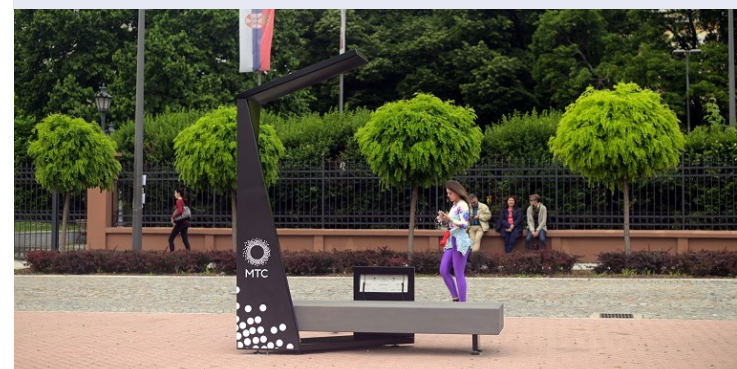
Emisiju ugljendioksida, jednog od glavnih krivaca za stvaranje efekta staklene bašte, meri 53% članica, pri čemu je tokom 2019. godine njihov ukupni karbonski otisak iznosio 1.221.823,62 t. U cilju smanjenja emisije CO2, 41% kompanija koristi ekološki prihvatljiva vozila, koristi telefonske konferencije kao zamenu za poslovna putovanja, ali i prelazi na upotrebu obnovljivih izvora energije.

13 AKCIJA ZA
KLIMU

Telekom Srbija je poklonio Novom Sadu povodom proglašenja ovog grada za Omladinsku prestonicu kulture 2019. godine, Pametnu klupu koju proizvodi poznata domaća kompanija Strawberry energy.

11 ODRŽIVI GRADOVI
I ZAJEDNICE

Smanjenje otpada od hrane

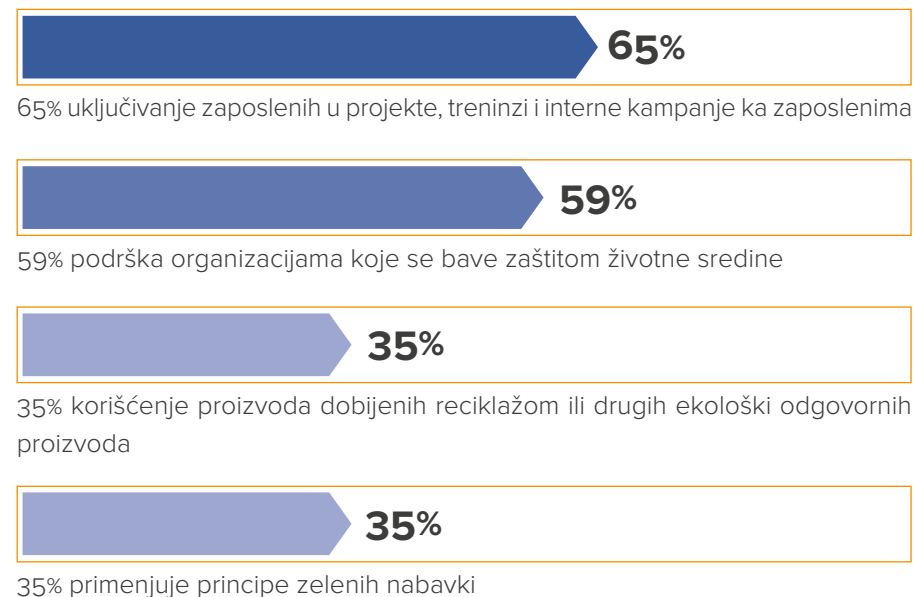

Delegirana odluka o uspostavljanju zajedničke metodologije EU za merenje otpada od hrane stupila je na snagu 17. oktobra 2019. Države članice počinju sa prikupljanjem podataka o otpadu od hrane od 2020. godine i izveštavaju o otpadu od hrane do sredine 2022. EU okvir za izveštavanje pomoći će u standardizaciji izveštavanja o nivou otpada od hrane od strane preduzeća i doprineće globalnom praćenju Cilja održivog razvoja (12.3), a sa ciljem da se količina hrane koja se baca prepolovi do 2030. godine.

U Srbiji ne postoje egzaktni podaci o tome koliko bi hrane, umesto da se baci ili uništi, moglo da bude usmereno kao donacija onima kojima je najpotrebnija. Analiza koju je sproveo Forum za odgovorno poslovanje ispred Koalicije za dobročinstvo tokom peoriada maj-jul 2020.godine, imala je za cilj da prikupi podatke o praksama doniranja hrane i pruži uvid u povezane troškove doniranja i uništavanja hrane.

Na bazi podataka prikupljenih u uzorku kompanija iz oblasti proizvodnje i trgovine hranom, procenjen je **ukupan obim doniranja hrane u Srbiji koji iznosi 525 miliona dinara**, te da postoji prostor za povećanje donacija hrane za 30%, odnosno za dodatnih blizu 160 miliona dinara ukoliko bi bila uklonjena prepreka u vidu plaćanja PDV na doniranu hranu. Pod pretpostavkom da se sva donirana hrana koja nastane kao posledica povećanja donacija usled ukidanja PDV-a iskoristi za obroke u narodnim kuhinjama, bilo bi obezbeđeno dodatnih 1,2 miliona obroka što je dovoljno da zadovolji godišnje potrebe 4.600 korisnika.

Kako kompanije utiču na svest o životnoj sredini?

Vip mobile

„Ekomotiviši Srbiju”

Vip mobile je u okviru kompanijske inicijative „Ekomotiviši Srbiju” od oktobra do decembra prošle godine podržao važnu nacionalnu ekološku kampanju „Očistimo reke Srbije” u kojoj je učestvovalo više od 1.000 volontera koji su za tri meseca uklonili više od 400 kubnih metara smeća sa obala 20 reka širom Srbije. Ovaj projekat za cilj je imao podsticanje javnosti, biznis zajednice, relevantnih institucija i lokalnih samouprava da uzmu učešće u projektima i aktivnostima koji se odnose na zaštitu životne sredine.

Banca Intesa

„Manje smeća - veća sreća”

Obeležavajući svetsku Nedelju štednje, Banca Intesa je nastavila svoj program finansijske edukacije za najmlađe, koji je prošle godine bio posvećen značaju racionalnog upravljanja i štednji resursa, kroz promociju koncepta cirkularne ekonomije. Serije radionica pod nazivom „Manje smeća - veća sreća” organizovane su tokom novembra za oko 120 prvaka Osnovne škole „Sveti Sava” u Pančevu, koji su pohađali čas posvećen zaštiti životne sredine i načinima smanjenja otpada, nakon kog su se na kreativan način upoznali sa pojmovima reciklaže i cirkularne ekonomije. Ovaj koncept predstavljen je i deci zaposlenih u banci na posebno razvijenoj radionici, dok je putem društvenih mreža banke poruka o akciji i njenim ciljevima stigla do više hiljada ljudi.

Eko Step Pellet

„Posadi drvo“

Ekostep pellet sproveo je akciju „Posadi drvo“ u saradnji sa Domom za decu i lica ometena u razvoju dr Nikola Sumenković iz Stamnice u okolini Petrovca na Mlavi. Predstavnici Eko Step Pellet-a sa svojim radnicima, posadili su u dvorištu doma stabla. „Ovo je nastavak podrške naše fabrike domu u Stamnici koji je sada bio usmeren na razvoj ekološke svesti. Takođe, želeli smo i da pokažemo koliko je socijalna inkluzija važna, kao i solidarnost sa našim sugrađanima, licima sa smetnjama u razvoju i marginalizovanim grupama. Zato smo im poklonili pažnju jedan dan, mi i naši radnici, i u zajedničkoj akciji zasadili smo 20 stabala“, izjavili su iz kompanije. Takođe, Eko Step Pellet je u zajedničkoj donaciji i akciji zaposlenih, na proslavi godišnjice postojanja, sakupio i donirao sredstva Domu namenjena za kupovinu neophodne kompjuterske opreme.

Sekopak

Prva brana protiv ambalažnog otpada

Sekopak je na reci Raška postavio prvu i jedinu branu za odbranu od ambalažnog otpada u Srbiji - dnevno zaustavi od 8 do 10 džakova ambalažnog otpada. Brana se nalazi u mestu Batnjik na reci Raška, a napravljena je sa ciljem da se opština Raška odbrani od nagomilanog smeća u uzvodnom toku. Brana je sprečila u više navrata potencijalne ekološke katastrofe koje su pretile nizvodnom toku reke i celokupnom slivu reke Ibar.

FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE

Forum za odgovorno poslovanje

- kancelarija@odgovornoposlovanje.rs
- <https://odgovornoposlovanje.rs>
- facebook.com/odgovorno.poslovanje
- twitter.com/FOP_Srbija
- Forum za odgovorno poslovanje

smart
KOLEKTIV

Smart kolektiv

- office@smartkolektiv.org
- <https://smartkolektiv.org/>
- facebook.com/Smart.Kolektiv
- twitter.com/SmartKolektiv
- Smart kolektiv